

ارائه الگوی بومی سازی شاخص های مدیریت توسعه پایدار در سیاست های اقتصاد دانش بنیان در دانشگاه علوم پزشکی کرمان با رویکرد کیفی

پذیرش: ۱۴۰۳/۰۹/۱۹

دریافت: ۱۴۰۳/۰۵/۱۱

احمد رضا کاظمی^۱، محمد حسن شکی^{۲*}، علی مهدی زاده اشرفی^۳، اسدالله مهران^۴

۱. مربی، گروه مدیریت، واحد قائمشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، قائمشهر، ایران ۲. استادیار، گروه مدیریت، واحد قائمشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، قائمشهر، ایران ۳. استادیار، گروه مدیریت دولتی، واحد فیروزکوه، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران ۴. استادیار، گروه مدیریت، واحد قائمشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، قائمشهر، ایران

چکیده

مقدمه و هدف: در دنیای امروز، توسعه پایدار و اقتصاد دانش بنیان از مهم ترین محورهای پیشرفت جوامع به شمار می روند. دانشگاه علوم پزشکی کرمان با توجه به نقش محوری خود در حوزه سلامت و پژوهش، می تواند با تدوین سیاست های مناسب، در راستای توسعه پایدار و تقویت اقتصاد دانش بنیان گام های مؤثری بردارد. از این رو هدف ارائه الگوی بومی سازی شاخص های مدیریت توسعه پایدار در سیاست های اقتصاد دانش بنیان است.

روش کار: پژوهش حاضر با استفاده از رویکرد کیفی و روش تحلیل مضمون انجام شد. داده ها از طریق انجام مصاحبه نیمه ساختار یافته جمع آوری گردید. جامعه پژوهش شامل اساتید هیئت علمی و همچنین مدیران ارشد دانشگاه علوم پزشکی کرمان در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بودند که با توجه به سطح اشباع داده ها، ۲۰ نفر با روش نمونه گیری گلوله برفی انتخاب شدند. داده ها به روش تحلیل مضمون و روش کلارک و براون و با استفاده از نرم افزار مکس کیو دا بررسی گردید.

یافته ها: نتایج حاصل از تحلیل مصاحبه شامل ۱۷۰ کد اولیه، ۵۶ مضمون پایه، ۱۵ مضمون سازمان دهنده و ۷ مضمون فراگیر تحت عنوان مدیریت دانش بومی، مدیریت فناوری، مدیریت جامعه و نیروی انسانی، مدیریت اقتصادی، توسعه ارتباطات و همکاری، مدیریت سیاست گذاری قوانین و مدیریت امنیت و بحران شناسایی شد.

نتیجه گیری: در این پژوهش، تلاش شده است تا با بررسی نقش سیاست گذاری در این حوزه، مدل مناسبی برای دانشگاه علوم پزشکی کرمان ارائه شود تا بتواند با بهره گیری از ظرفیت های موجود، به عنوان موتور محرک توسعه پایدار در منطقه عمل نماید.

کلیدواژه ها: توسعه پایدار، دانش بنیان، دانشگاه علوم پزشکی کرمان

* نویسنده مسئول: استادیار گروه مدیریت، واحد قائمشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، قائمشهر، ایران

نمابر: -

تلفن: ۰۹۱۱۱۵۳۹۹۱۶

ایمیل: mh.shaki@qaemiau.ac.ir

مقدمه

امروزه با توجه به پیچیدگی عظیم نهادها در عرصه های مختلف جامعه از جمله سلامت و نیازمندی به تدوین استراتژی- های کاربردی؛ مدیریت توسعه پایدار به عنوان یک محور نوین خواهد توانست خلأهای ایجاد شده احتمالی از انحطاط مدیریت توسعه و جهت گیری های نادرست مدیریت دولت در حوزه سلامت و بهداشت را پر نماید (۱).

همچنین مدیریت توسعه پایدار یک مرجع مهم برای کشف ایده ها و ساختارهای پیچیده در حوزه سلامت است و می تواند به حفظ بقای مدیریت دولت و جامعه کمک کند (۲). با توجه به اهمیت سلامت جامعه، محیط آن (جامعه) نیز بسیار قابل تأمل است؛ ضمن آن که باید توجه داشت، انسان و محیط با هم در تعامل اند و لذا توسعه پایدار می تواند عملکرد ایمن انسان و محیط زیست را تضمین کند (۳).

متأسفانه بر اساس تخمین سازمان بهداشت جهانی، ۲۳٪ از تمام مرگ و میرهای رخ داده در جهان، با خطرات زیست محیطی مانند آلودگی هوا، آلودگی آب و قرار گرفتن در معرض مواد شیمیایی مرتبط است (۴). علی رغم این که رعایت بهداشت فردی در سلامت انسان بسیار موثر است، اما رعایت بهداشت و حفاظت سلامت محیط زیست در محدوده شهر، کشور و حتی فراتر از مرزهای بین المللی می تواند ضامن سلامت انسان ها باشد؛ از این رو تندرستی انسان مرتبط با مجموعه مواد و فرآیندهای محیطی اطراف او، سلامت آب، خاک های کشاورزی و سلامت هوا و دریاها است (۵). سالانه بیش از ۱۳ میلیون مرگ در سراسر جهان به دلیل عوامل محیطی قابل اجتناب است و یکی از این عوامل بحران آب و هوا به عنوان بزرگترین تهدید سلامت است (۶) و از سوی دیگر، آلودگی هوا به عنوان بزرگترین خطر زیست محیطی برای سلامت انسان در نظر گرفته می شود و یکی از دلایل اصلی قابل اجتناب مرگ و میر و بیماری در سطح جهان می باشد که هر ساله حدود ۷ میلیون نفر را در سراسر جهان به کام مرگ می کشد؛ سلامت افراد جامعه نتیجه تصمیم گیری در مورد نحوه مدیریت منابع طبیعی و محیط زیست است، اما اغلب از ارزیابی توسعه پایدار و فرآیندهای مدیریت و سیاست گذاری کنار گذاشته می شود و ناکارآمدی مدیریتی در توسعه پایدار سلامت در حالی است که سلامت اساسی ترین حق انسانی و یکی از مهم ترین شاخص های توسعه پایدار است (۷).

شرکت های دانش بنیان، شرکت های خصوصی یا تعاونی هستند که با هدف ترکیب علم و اقتصاد، نوآوری و تجاری سازی

محصولات فناورانه، به ویژه نرم افزار، به توسعه اقتصاد دانش محور کشور کمک می کنند (۸). این شرکت ها نقش مهمی در تأمین نیازهای سلامت و گسترش شبکه کسب و کار دارند. در واقع این شرکت ها حلقه واسطه بین ایده و تکنولوژی هستند که می توانند ایده ها را در مسیر رسیدن به تکنولوژی هدایت کنند و گاهی اوقات خود همین شرکت ها هم می توانند ایده خودشان را به تکنولوژی تبدیل کنند (۹).

حال آن که سلامت یکی از مهم ترین عوامل تعیین کننده کیفیت زندگی در هر جامعه ای است. با توجه به شرایط اقتصادی دشوار کنونی کشور، حفظ سلامت شهروندان از اهمیت ویژه ای برخوردار است. متولیان امر باید با رویکردی مدبرانه به مدیریت توسعه پایدار و سیاست های اقتصادی دانش بنیان بپردازند تا بتوانند اقلام بهداشتی و درمانی مورد نیاز را تولید کنند و زمینه را برای توسعه کسب و کارهای اقتصادی فراهم آورند.

همچنین تحریم های طولانی مدت علیه ایران، بخش های مختلف جامعه از جمله سلامت و بهداشت را تحت تأثیر منفی قرار داده است. به همین دلیل، برای تضمین سلامت شهروندان و کاهش وابستگی به خارج، باید به سمت خودکفایی در حوزه سلامت حرکت کنیم. همچنین، توسعه کسب و کارهای مرتبط با سلامت و صادرات محصولات و خدمات این حوزه می تواند به تقویت اقتصاد کشور کمک کرده و وابستگی ما به درآمدهای نفتی را کاهش دهد.

بنابراین در این پژوهش به دنبال فراهم آوری امکان مدیریت توسعه پایدار در ارتباط با سیاست های اقتصاد دانش بنیان در دانشگاه علوم پزشکی کرمان برای اولین بار در کشور هستیم تا فرصتی برای پیشرفت، موفقیت، پیدا شدن قابلیت ها، رضایت افراد جامعه و عدالت ایجاد گردد. این مهم نیازمند شاخص هایی است که تاکنون در کشور پیاده سازی نشده است و نیاز به فراهم آوری ملی دارد تا با فرهنگ و قوانین و زیرساخت های ایران سازگار باشد و در نتیجه اثربخشی بیشتری از آن حاصل شود. از این رو، مدیریت توسعه پایدار در ارتباط با سیاست های اقتصاد دانش بنیان در دانشگاه علوم پزشکی کرمان نیازمند شاخص های بومی است که بر اساس آن، الگویی تدوین و اعتباریابی شود تا مورد استفاده ملی قرار بگیرد. به همین علت مسئله مطرح شده در این پژوهش حاکی از آن است که الگوی بومی شاخص های مدیریت توسعه پایدار در سیاست های اقتصاد دانش بنیان در دانشگاه علوم پزشکی کرمان چگونه است؟

روش کار

این پژوهش که از نظر هدف، توسعه ای است با رویکرد کیفی و با استفاده از روش تحلیل مضمون در سال ۱۴۰۲-۱۴۰۱ انجام شده است. روش تحلیل مضمون که با عناوین دیگری نظیر تحلیل موضوعی و تحلیل تماتیک نیز شناخته می شود، یکی از روش های متداول تحلیل محتوا و روشی برای تحلیل داده های کیفی حاصل از مصاحبه است که مهارت های اساسی مورد نیاز برای بسیاری تحلیل های کیفی دیگر را نیز فراهم می آورد.

روش های رایج در تحلیل مضمون شامل قالب، مضامین ماتریس، مضامین شبکه مضامین و تحلیل مقایسه ای است که در این پژوهش از روش تحلیل شبکه مضامین استفاده شده است. در شبکه مضامین که آتراید استرلینگ (۲۰۰۱) آن را توسعه داده است، مضامین براساس روندی مشخص و در قالب مضامین پایه، سازمان دهنده و فراگیر نظام مند می گردند (۱۰). مراحل پژوهش تحلیل مضمون براساس الگوی براون و کلارک (۲۰۰۶) به شرح زیر می باشد:

گام اول: طراحی پژوهش تحلیل مضمون

اولین گام شامل انتخاب موضوع پژوهش، بیان مسئله، بیان اهداف و سوالات پژوهش و در گام بعدی انتخاب طرح پژوهش، تعیین قلمرو جامعه و نمونه صورت می گیرد. همان طور که قبلاً نیز اشاره شد، پژوهش حاضر با هدف شناسایی مدیریت توسعه پایدار در سیاست های اقتصاد دانش بنیان در دانشگاه علوم پزشکی کرمان و ارائه الگوی جامعی از این مؤلفه ها براساس عوامل شناسایی شده صورت گرفته است. تجزیه و تحلیل مصاحبه ها با استفاده از نرم افزار MAXQDA انجام شد.

گام دوم: گردآوری داده ها

جامعه مورد بررسی شامل صاحب نظران و اعضای هیئت علمی است که دارای آثار نوشتاری مرتبط، تجربه تدریس در دانشگاه ها بودند. از آنجایی که خبرگان و صاحب نظران به راحتی قابل شناسایی نبودند از این رو از روش نمونه گیری هدفمند زنجیره ای استفاده شد. نمونه گیری از خبرگان در این پژوهش تا زمانی ادامه پیدا کرد که فرایند اکتشاف و تجزیه و تحلیل به نقطه اشباع نظری رسید (۱۰). در نهایت با ۲۰ نفر مصاحبه شد که ۱۵ نفر عضو هیئت علمی و صاحب اثر و ۵ نفر از مدیران در دانشگاه علوم پزشکی کرمان بودند. داده ها از طریق مصاحبه نیمه ساختاریافته بصورت حضوری و با هماهنگی های لازم جمع آوری خواهد شد، مصاحبه ها بین ۳۰ تا ۵۰ دقیقه به طول انجامید.

گام سوم: تجزیه و تحلیل داده ها

در این مرحله پژوهشگر پس از پیاده سازی مصاحبه ها و تکمیل آن با یادداشت هایی که طی جلسات مصاحبه برداشته شده است به مطالعه دقیق و مکرر متون مصاحبه ها می پردازد و ایده های مستقل را در قالب مضامین پایه، دسته بندی کرده است و به هر کدام یک کد اختصاص داده شده است که می تواند به شناسایی مضامین پایه، مضامین سازمان دهنده و فراگیر را ترسیم نماید. شبکه مضامین روابط میان مضامین را به صورت غیرخطی نشان می دهد. در این شبکه هیچ نوع سلسله مراتبی میان مضامین وجود ندارد و تأکید بر وابستگی و ارتباط میان اجزای شبکه می باشد. پس از ترسیم شبکه مضامین، شبکه مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار می گیرد. البته محقق باید این نکته را در نظر داشته باشد که شبکه مضامین ابزار تحلیل است و نه خود تحلیل. پس از ترسیم شبکه مضامین به شکل رضایت بخش، پژوهشگر مجدداً به متن اصلی مراجعه و با کمک شبکه آن را تفسیر می نماید در بخش یافته های پژوهش به مضامین، شبکه مضامین و تفسیر شبکه به طور مفصل پرداخته می شود.

گام چهارم: ارائه نتایج تهیه گزارش و ارزیابی پژوهش

در این پژوهش برای اطمینان از پایایی پژوهش از روش توافق بین دو کدگذار استفاده شد. بدین صورت که علاوه بر محقق که کدگذاری اولیه را انجام داده است محقق دیگری نیز به صورت جداگانه به کدگذاری یافته ها پرداخت. نزدیک بودن این دو کدگذاری توافق را نشان می دهد و نشان دهنده پایایی است (۱۰). به منظور محاسبه میزان توافق از ضریب کاپا استفاده شد که مقدار آن ۰/۷۵ به دست آمد که نشان دهنده پایایی قابل قبولی است. همچنین برای اطمینان از روایی پژوهش، علاوه بر به کارگیری استراتژی حساسیت پژوهشگر در فرایند پژوهش، یافته ها در اختیار سه تن از خبرگان دانشگاهی قرار گرفت و به تأیید ایشان رسید.

همچنین برای رعایت اصول اخلاقی، ضمن تکمیل فرم رضایت نامه، در جریان مصاحبه به مشارکت کنندگان اطمینان داده شد که داده ها صرفاً جنبه پژوهشی دارند و مشخصات مشارکت کنندگان و داده های اخذ شده محرمانه خواهد ماند، همچنین به آنان اطمینان داده شد که در همه مراحل پژوهش می توانند تقاضای خروج از مطالعه داشته باشند.

نتایج

سال بوده است. ۱۸ نفر آنها دارای مدرک تحصیلی دکتری و ۲ نفر فوق لیسانس بوده اند. (جدول ۱)

همان طور که در جدول ۱ مشاهده می شود، ۱۱ نفر از شرکت کنندگان مرد و ۹ نفر زن بوده اند. کمترین سن ۲۸ سال و بیشینه آن ۵۵ سال و حداقل سابقه شغلی ۷ سال و حداکثر ۲۹

جدول ۱. مشخصات مشارکت کنندگان در مصاحبه و تعداد کد های استخراج شده از هر مصاحبه

مصاحبه شونده	سن	جنسیت	سابقه شغلی	مدرک	سمت
مصاحبه ۱	۳۵	مرد	۱۱	فوق لیسانس	مدیر
مصاحبه ۲	۴۵	زن	۲۱	دکتری	هیأت علمی
مصاحبه ۳	۳۵	مرد	۱۴	دکتری	هیأت علمی
مصاحبه ۴	۲۸	مرد	۷	دکتری	هیأت علمی
مصاحبه ۵	۳۵	زن	۱۴	فوق لیسانس	مدیر
مصاحبه ۶	۳۰	زن	۹	دکتری	هیأت علمی
مصاحبه ۷	۲۹	مرد	۸	دکتری	هیأت علمی
مصاحبه ۸	۳۴	زن	۱۳	دکتری	هیأت علمی
مصاحبه ۹	۲۸	مرد	۷	دکتری	هیأت علمی
مصاحبه ۱۰	۳۴	زن	۱۳	دکتری	هیأت علمی
مصاحبه ۱۱	۳۳	مرد	۱۲	دکتری	هیأت علمی
مصاحبه ۱۲	۳۴	مرد	۱۳	دکتری	هیأت علمی
مصاحبه ۱۳	۵۵	زن	۲۹	دکتری	هیأت علمی
مصاحبه ۱۴	۴۶	مرد	۲۳	دکتری	مدیر
مصاحبه ۱۵	۴۵	مرد	۲۵	دکتری	مدیر
مصاحبه ۱۶	۳۰	زن	۹	دکتری	هیأت علمی
مصاحبه ۱۷	۲۹	مرد	۸	دکتری	هیأت علمی
مصاحبه ۱۸	۳۴	مرد	۱۳	دکتری	مدیر
مصاحبه ۱۹	۳۴	زن	۱۳	دکتری	هیأت علمی
مصاحبه ۲۰	۳۰	زن	۹	دکتری	هیأت علمی

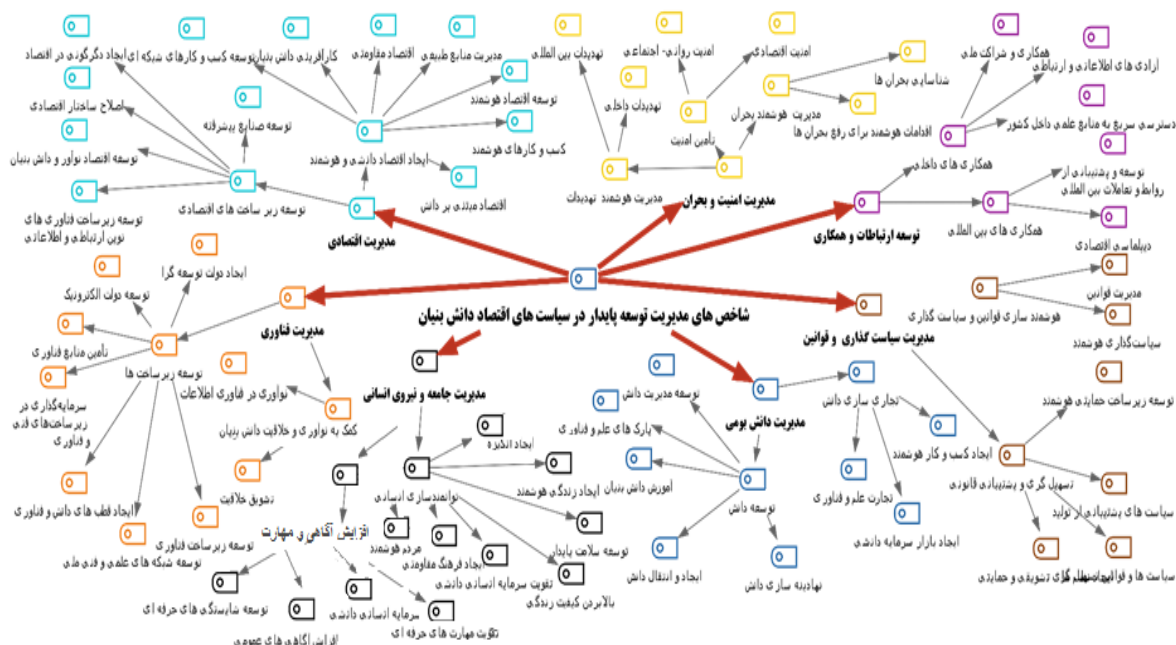
مصاحبه شوندگان شامل ۱۵ نفر از استادان هیئت علمی رشته مدیریت دولتی و ۵ نفر مدیران بودند.

در ادامه با مطالعه دقیق و مکرر، متون ابتدا برای هر مصاحبه ایده های مستقل در قالب مضامین پایه شناسایی و به هر کدام یک کد اختصاص داده شد طبقه بندی مضامین پایه و سپس استخراج کدهای سازمان دهنده و فراگیر اقدام شده است؛ به طوری که از ۱۷۰ کد اولیه استخراج شده ۵۶ مضمون پایه و پس از مقوله بندی ۱۵ مضمون سازمان دهنده و در مرحله نهایی با بررسی مضامین سازمان دهنده ۷ مضمون فراگیر تحت عنوان مدیریت دانش بومی، مدیریت فناوری، مدیریت جامعه و نیروی

انسانی، مدیریت اقتصادی، توسعه ارتباطات و همکاری، مدیریت سیاست گذاری و قوانین و مدیریت امنیت و بحران بدست آمد. در ذیل مضامین پایه، سازمان دهنده و فراگیر به تصویر کشیده شده اند (جدول ۲) و (شکل ۱).

به منظور تبیین بهتر دستاورد مقاله مقوله بندی های صورت گرفته در شش دسته قرار داده می شود. در نهایت تحلیل پایانی و مدل کیفی تحقیق به صورت شکل ارائه می شود (شکل ۱).

مضامین پایه	مضامین سازمان دهنده	مضامین فراگیر
دیپلماسی اقتصادی	همکاری های داخلی	همکاری
آزادی های اطلاعاتی و ارتباطی		
دسترسی سریع به منابع علمی داخل کشور		
همکاری و شراکت ملی		
ایجاد نظام های تشویقی و حمایتی		
توسعه زیرساخت حمایتی هوشمند	تسهیل گری و پشتیبانی قانونی	مدیریت سیاست گذاری و قوانین
سیاست ها و قوانین تسهیل گر		
سیاست های پشتیبانی از تولید	هوشمندسازی قوانین و سیاست گذاری	
سیاست گذاری هوشمند	تأمین امنیت	
مدیریت قوانین		
امنیت اقتصادی		
امنیت روانی - اجتماعی	مدیریت هوشمند بحران	مدیریت امنیت و بحران
اقدامات هوشمند برای رفع بحران ها		
شناسایی بحران ها	مدیریت هوشمند تهدیدات	
تهدیدات بین المللی		
تهدیدات داخلی		

شکل ۱. الگوی بومی سازی شاخص های مدیریت توسعه پایدار در سیاست های اقتصاد دانش بنیان در دانشگاه علوم پزشکی کرمان مستخرج از نرم افزار مکس کیودا

بحث

یافته های این پژوهش نشان می دهد که دانشگاه علوم پزشکی کرمان در مسیر تحقق اقتصاد دانش بنیان و توسعه پایدار گام های مؤثری برداشته است. با این حال، همچنان چالش هایی وجود دارد که نیازمند توجه ویژه سیاست گذاران و مدیران دانشگاه است. در ادامه، به بحث از نتایج تحقیق خواهیم پرداخت.

مضمون فراگیر مدیریت دانش بومی شامل ۲ مضمون سازمان دهنده تجاری سازی دانش، توسعه دانش در دانشگاه علوم پزشکی کرمان است. در این راستا، مضمون فراگیر مدیریت دانش بومی در دانشگاه علوم پزشکی کرمان بر دو محور اصلی تأکید دارد. تجاری سازی دانش و توسعه دانش. باتوجه به پژوهش (۱۱) تأکید دارند که سیاست های اقتصادی باید در چارچوب رویکرد سلامت در همه سیاست ها ادغام شود. این رویکرد مستلزم آن است که تمام سیاست گذاری ها- از جمله آموزش عالی، نوآوری، و توسعه اقتصادی- در راستای بهبود سلامت عمومی طراحی شوند. این دیدگاه به خوبی با هدف «تجاری سازی دانش» در دانشگاه علوم پزشکی کرمان هماهنگ است؛ چرا که تبدیل دانش به محصولات کاربردی نه تنها به رشد اقتصادی کمک می کند، بلکه می تواند در ارتقاء شاخص های سلامت عمومی نیز نقش بسزایی ایفا کند. همچنین، این فرآیند می تواند به کاهش وابستگی به واردات تجهیزات پزشکی و افزایش تاب آوری سیستم سلامت منجر شود. همچنین باتوجه به پژوهش (۱۲)، مفهوم «سلامت» به عنوان بخشی جدایی ناپذیر از توسعه پایدار معرفی شده است. آن ها معتقدند که توسعه پایدار زمانی تحقق می یابد که سلامت به عنوان یک هدف اصلی در فرایندهای آموزشی، پژوهشی و سیاست گذاری در نظر گرفته شود. این موضوع مستقیماً با مضمون «توسعه دانش» در دانشگاه علوم پزشکی کرمان در ارتباط است. چراکه تقویت پژوهش های علمی در حوزه سلامت، تربیت نیروی انسانی متخصص، و بهره گیری از ظرفیت های محلی، همگی ابزارهایی برای ارتقاء سطح سلامت پایدار در منطقه به شمار می آیند.

مضمون فراگیر مدیریت فناوری شامل ۲ مضمون سازمان دهنده توسعه زیرساخت ها، کمک به نوآوری و خلاقیت دانش بنیان در دانشگاه علوم پزشکی کرمان است.

مضمون فراگیر مدیریت فناوری در دانشگاه علوم پزشکی کرمان بر دو محور اساسی تأکید دارد: توسعه زیرساخت ها و کمک به نوآوری و خلاقیت دانش بنیان.

همچنین در پژوهش (۹) نویسندگان تأکید دارند که کمک به نوآوری و خلاقیت دانش بنیان بر حمایت از ایده ها و دستاوردهای علمی و فناورانه ای تأکید دارد که توسط اعضای هیئت علمی، دانشجویان، و پژوهشگران دانشگاه ارائه می شود. این محور شامل برنامه ریزی برای شناسایی و هدایت استعدادها، ارائه تسهیلات مالی و فنی، و ایجاد فضای نوآورانه ای است که در آن ایده های خلاق به محصولات و خدمات عملی تبدیل شوند. دانشگاه علوم پزشکی کرمان می تواند از طریق تقویت ارتباط بین نهادهای دانش بنیان و صنعت، بستری برای تجاری سازی ایده ها و رشد اقتصادی منطقه فراهم کند. این دو مضمون سازمان دهنده با هم ترکیبی مؤثر از مدیریت فناوری را شکل می دهند که می تواند به ارتقای جایگاه دانشگاه علوم پزشکی کرمان در حوزه فناوری های پزشکی و بهداشتی، و همچنین بهبود سطح زندگی جامعه محلی و ملی کمک کند. با توجه به پژوهش (۹) حوزه سلامت عمومی به عنوان یکی از عناصر کلیدی توسعه پایدار در لهستان و اتحادیه اروپا بررسی شده است. یکی از مهم ترین نکات این پژوهش، تأکید بر اهمیت سرمایه گذاری در زیرساخت های سلامت و فناوری اطلاعات پزشکی به منظور بهبود عملکرد سیستم بهداشت عمومی است. این امر به طور مستقیم با محور نخست مدیریت فناوری در دانشگاه علوم پزشکی کرمان مرتبط است. ایجاد آزمایشگاه های مجهز، توسعه فناوری های سلامت دیجیتال، و ارتقاء شبکه های ارتباطی دانشگاهی، همگی می توانند نقشی کلیدی در پاسخ گویی به نیازهای سلامت جامعه ایفا کنند و همزمان باعث افزایش ظرفیت های پژوهشی دانشگاه شوند.

مضمون فراگیر مدیریت جامعه و نیروی انسانی شامل ۲ مضمون سازمان دهنده توانمندسازی انسانی، افزایش آگاهی و مهارت در دانشگاه علوم پزشکی کرمان است.

باتوجه به پژوهش (۱۳) بر مولفه های حیاتی در شکل گیری اقتصاد دانش بنیان تأکید شده است که توسعه سرمایه انسانی مهم ترین عامل در ارتقای عملکرد نهادهای علمی است. از نگاه این پژوهش، توانمندسازی کارکنان، اساتید و دانشجویان تنها به مهارت آموزی محدود نمی شود، بلکه باید با سازوکارهای انگیزشی، فرصت های ارتقاء و حمایت های ساختاری همراه باشد. در همین راستا، دانشگاه علوم پزشکی کرمان نیز با ایجاد فضای حمایتی، اجرای برنامه های هدفمند آموزشی و توسعه شغلی، می تواند نیروی انسانی متخصص و کارآمدی را تربیت کند که نه تنها در پاسخ به نیازهای داخلی مؤثر باشند بلکه در سطح ملی و بین المللی نیز رقابت پذیر شوند. توانمندسازی در

اینجا به معنای برون رفت از رویکردهای سنتی و حرکت به سمت مدیریت نوآورانه منابع انسانی است.

همچنین با پژوهش (۱۴) تحت عنوان "چارچوب اقدام برای آموزش میان رشته ای و همکاری های حرفه ای"، به وضوح آمده است که ارتقای مهارت های کاربردی از جمله مهارت های ارتباطی، مدیریتی و تخصصی یکی از ملزومات حیاتی در بهبود عملکرد نهادهای آموزش سلامت است. این گزارش پیشنهاد می دهد که نهادهای دانشگاهی باید با ارائه دوره های مشترک، کارگاه های کاربردی، و برنامه های تبادل تجربه، بستری برای ارتقای توانمندی های چندبعدی فراهم کنند. در این چارچوب، دانشگاه علوم پزشکی کرمان با تمرکز بر محور دوم، می تواند از طریق آموزش های نوین و مهارت محور، نیروهایی تربیت کند که علاوه بر دانش تخصصی، در عرصه ی حل مسئله، تعامل بین رشته ای، و ارائه خدمات مؤثر به جامعه نیز توانمند باشند.

مضمون فراگیر مدیریت اقتصادی شامل ۲ مضمون سازمان دهنده ایجاد اقتصاد دانشی و هوشمند، توسعه زیرساخت های اقتصادی در دانشگاه علوم پزشکی کرمان است.

با توجه به پژوهش (۱۵) نتایج نشان می دهد که اقتصاد دانشی نقش مهمی در توسعه ی پایدار ایفا می کند. در این تحقیق، فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) به عنوان مؤثرترین عامل در حمایت از توسعه ی پایدار در بخش های عمومی و خصوصی معرفی شده است. همچنین، آموزش و منابع انسانی نیز تأثیر قابل توجهی در این زمینه دارند در این راستا، دانشگاه علوم پزشکی کرمان می تواند با بهره گیری از دانش تخصصی در حوزه های بهداشت و پزشکی، اکوسیستمی ایجاد کند که نوآوری و هوشمندی اقتصادی را در سطح منطقه ای و ملی تقویت کند. این رویکرد به جذب سرمایه گذاری، افزایش کارآفرینی دانش بنیان، و تولید محصولات و خدمات با ارزش افزوده بالا منجر خواهد شد.

همچنین پژوهش (۱۸) نشان می دهد که پایداری در سازمان های بهداشتی نیازمند توجه به عوامل توسعه ای و پیشگیرانه است. این عوامل شامل بهبود ساختارهای مدیریتی، ارتقای مهارت های کارکنان، و ایجاد زیرساخت های مناسب برای فعالیتهای اقتصادی است. در این زمینه، دانشگاه علوم پزشکی کرمان می تواند با ایجاد سیاست های مالی شفاف، تقویت مدیریت بودجه، و بهره گیری از فناوری های نوین در مدیریت اقتصادی، زمینه ساز رشد و پایداری اقتصادی در دانشگاه شود.

مضمون فراگیر توسعه ارتباطات و همکاری شامل ۲

مضمون سازمان دهنده همکاری های بین المللی، همکاری های داخلی در دانشگاه علوم پزشکی کرمان است. باتوجه به پژوهش (۱۹) یکی از موانع اصلی در توسعه ی اقتصاد دانش بنیان، عدم وجود چارچوب های نهادی و قانونی منسجم است. این مطالعه تأکید می کند که برای پیشرفت در این حوزه، نیاز به همکاری های بین المللی و تبادل دانش با دانشگاه ها و مراکز تحقیقاتی جهانی وجود دارد. دانشگاه علوم پزشکی کرمان می تواند با ایجاد و تقویت ارتباطات علمی، پژوهشی و آموزشی با دانشگاه ها و سازمان های بین المللی، فرصت های جدیدی برای ارتقای سطح علمی و پژوهشی خود فراهم کند. این همکاری ها می توانند به جذب دانشجویان بین المللی، توسعه ی فرصت های آموزشی مشترک و انتقال فناوری های نوین منجر شوند.

باتوجه به پژوهش (۲۱) به بررسی اقتصاد دانش بنیان در حوزه ی ورزش پرداخته و تأکید می کند که برای تحقق اقتصاد دانش بنیان، نیاز به همکاری های داخلی مؤثر بین بخش های مختلف دانشگاهی وجود دارد. این همکاری ها می توانند به هم افزایی منابع، بهبود عملکرد و هماهنگی بین واحدها، و تسهیل اجرای پروژه ها و برنامه های مشترک کمک کنند. دانشگاه علوم پزشکی کرمان با تقویت این نوع همکاری ها می تواند به طور مؤثرتری از ظرفیتهای داخلی خود بهره برداری کرده و به سمت تحقق اهداف مشترک در زمینه های آموزشی، پژوهشی و خدمات بهداشتی حرکت کند.

مضمون فراگیر مدیریت سیاست گذاری و قوانین شامل ۲ مضمون سازمان دهنده تسهیل گری و پشتیبانی قانونی، هوشمندسازی قوانین و سیاست گذاری در دانشگاه علوم پزشکی کرمان است.

باتوجه به پژوهش (۱۸) در زمینه اقتصاد دانش بنیان، به وضوح بیان شده است که یکی از پیش نیازهای اساسی برای شکل گیری و پایداری اکوسیستم های نوآورانه، ساختارهای قانونی شفاف، تسهیل گر و حامیانه است. در این تحقیق، ذکر شده که قوانین پیچیده، ناکارآمد، یا سنتی می توانند مانعی جدی برای مشارکت فعال نخبگان علمی و دانشگاهیان در پروژه های نوآورانه باشند. در همین راستا، دانشگاه علوم پزشکی کرمان با طراحی قوانین شفاف، بازنگری فرآیندهای اداری، و کاهش بوروکراسی غیرضروری می تواند فضای دانشگاه را برای توسعه علمی و پژوهشی تسهیل کند. ارائه خدمات حقوقی مؤثر، تدوین آیین نامه های حمایتی برای اعضای هیئت علمی، و ساماندهی دقیق قراردادهای پژوهشی می تواند از مصادیق این محور باشد. باتوجه به پژوهش (۲۰) در رابطه با حکمرانی هوشمند در

دانشگاه ها، به ویژه در حوزه سیاست گذاری، نشان می دهد که استفاده از فناوری اطلاعات برای جمع آوری داده، تحلیل روندهای مدیریتی، و اتوماسیون فرآیندهای قانون گذاری می تواند اثربخشی تصمیم گیری را به شکل چشمگیری افزایش دهد. هوشمندسازی سیاست گذاری، با کمک سامانه های مبتنی بر هوش مصنوعی، پایگاه های دانش حقوقی، و پلتفرم های مشارکت الکترونیک اعضای دانشگاه، می تواند به کاهش خطای انسانی، شناسایی خلأهای قانونی، و ارتقای سرعت پاسخگویی مدیریتی کمک کند. به ویژه در محیط های علمی پویا مانند دانشگاه علوم پزشکی کرمان که نیاز به پاسخ سریع به تغییرات علمی، بهداشتی و اجتماعی وجود دارد، چنین رویکردی حیاتی است.

مضمون فراگیر مدیریت امنیت و بحران شامل ۳ مضمون سازمان دهنده تأمین امنیت، مدیریت هوشمند بحران، مدیریت هوشمند تهدیدات در دانشگاه علوم پزشکی کرمان است.

باتوجه به پژوهش (۱۶) مدیریت هوشمند بحران به معنای استفاده از تکنولوژی های پیشرفته برای شبیه سازی، پیش بینی و پاسخ سریع به بحران ها است. این امر شامل تدوین برنامه های آمادگی و پاسخ به بحران، طراحی فرآیندهای سریع و هماهنگ برای واکنش به شرایط اضطراری، و به کارگیری ابزارهای هوشمند برای هماهنگی و مدیریت بحران ها است. مطالعات نشان داده اند که دانشگاه ها با استفاده از سیستم های مدیریت بحران دیجیتال می توانند در برابر بحران های غیرمنتظره نظیر بلایای طبیعی یا حوادث به طور مؤثری واکنش نشان دهند. تأکید دارند که تقویت سیستم های نظارتی، هوشمندسازی مراقبت ها و استفاده از فناوری های نوین برای جلوگیری از بروز بحران های غیرمنتظره در دانشگاه ها ضروری است. از طریق به کارگیری فناوری های امنیتی پیشرفته، مانند سیستم های هشداردهنده و نظارت های دقیق، دانشگاه علوم پزشکی کرمان می تواند از وقوع بحران های غیرمنتظره جلوگیری کند و به طور مؤثری تهدیدات را شناسایی و کاهش دهد.

باتوجه به پژوهش (۱۷) تأمین امنیت یکی از ارکان اساسی برای جلوگیری از وقوع بحران ها و حفظ آرامش و کارایی در یک دانشگاه است. این امنیت می بایست در سه سطح فیزیکی، اطلاعاتی و دیجیتال تأمین گردد. مطالعات نشان می دهند که دانشگاه ها باید زیرساخت های فیزیکی مستحکم داشته باشند که شامل حفاظت از ساختمان ها، آزمایشگاه ها و مراکز تحقیقاتی باشد. همچنین، تهدیدات سایبری و سرقت های اطلاعاتی از دیگر خطراتی هستند که دانشگاه ها را تهدید می کنند و باید از

سیستم های اطلاعاتی به طور ویژه حفاظت شود. همچنین تأکید دارند که تقویت سیستم های نظارتی، هوشمندسازی مراقبت ها و استفاده از فناوری های نوین برای جلوگیری از بروز بحران های غیرمنتظره در دانشگاه ها ضروری است. از طریق به کارگیری فناوری های امنیتی پیشرفته، مانند سیستم های هشداردهنده و نظارت های دقیق، دانشگاه علوم پزشکی کرمان می تواند از وقوع بحران های غیرمنتظره جلوگیری کند و به طور مؤثری تهدیدات را شناسایی و کاهش دهد. میتوان گفت که مدیریت هوشمند تهدیدات بر شناسایی و پیشگیری از تهدیدات احتمالی، چه در زمینه های امنیتی، چه در زمینه های سایبری و تهدیدات مرتبط با سلامت تأکید دارد. این نوع مدیریت شامل ارزیابی و تحلیل تهدیدات موجود، پیش بینی وقوع تهدیدات آینده و طراحی سیاست ها و روش های مقابله با آن ها با استفاده از فناوری های هوشمند است. مطالعات نشان می دهند که دانشگاه ها باید برای شناسایی تهدیدات امنیتی و سایبری از ابزارهای پیشرفته استفاده کنند تا بتوانند تهدیدات را به سرعت شناسایی کرده و از وقوع آسیب های احتمالی جلوگیری کنند. دانشگاه ها با بهره گیری از تحلیل داده ها و شبیه سازی تهدیدات، می توانند به طور مؤثری تهدیدات سایبری و فیزیکی را شناسایی کنند و اقدامات پیشگیرانه لازم را برای کاهش آسیب ها انجام دهند.

نتیجه گیری

دانشگاه علوم پزشکی کرمان با بهره گیری از رویکردهای مدیریت فراگیر در زمینه های مختلف، می تواند به طور مؤثری به تحقق اهداف علمی، پژوهشی و اجتماعی خود دست یابد. این دانشگاه با تأکید بر مدیریت اقتصادی و ایجاد اقتصاد دانشی و هوشمند، قادر خواهد بود منابع مالی خود را بهینه سازی کرده و زیرساخت های اقتصادی لازم برای نوآوری و توسعه را فراهم کند. از سوی دیگر، مدیریت جامعه و نیروی انسانی با ارتقای توانمندی های فردی و سازمانی، نیروی انسانی کارآمد و متخصص را برای مقابله با چالش های آینده تربیت خواهد کرد. در زمینه مدیریت ارتباطات و همکاری، تقویت همکاری های داخلی و بین المللی می تواند به عنوان یک عامل کلیدی در تبادل دانش، توسعه پژوهش های مشترک، و گسترش شبکه های علمی و فرهنگی عمل کند. همچنین، مدیریت سیاست گذاری و قوانین با تسهیل گری و هوشمندسازی قوانین، به ایجاد محیطی قانونی و شفاف برای پیشبرد اهداف دانشگاه کمک خواهد کرد. مدیریت امنیت و بحران نیز با تأمین امنیت

تعارض منافع

هیچ گونه تعارض منافی بین نویسندگان وجود ندارد.

حمایت مالی

حمایت مالی برای انجام این پژوهش دریافت نشده است.

ملاحظات اخلاقی

این پژوهش در کمیته اخلاق دانشگاه آزاد اسلامی با کد IR.IAU.SARI.REC.1403.117 به تصویب رسیده است.

مشارکت نویسندگان

همه نویسندگان بطور یکسان در تهیه این مقاله مشارکت داشتند.

References

1. Zahedi S, Danai Fard H. The new paradigm: from development management to sustainable development management. *Improvement and Transformation Management Studies*. 2015;7(27):1-24. (in Persian)
2. Misztal P. Sustainable development and quality of life in Poland compared to other OECD member countries. *European Research Studies Journal*. 2021;24(3):663-75.
3. Kozaczynski W. Sustainable development and human safety. *Bezpieczenstwo, Teoria I Praktyka*. 1996;4(2):75-83.
4. Khorsandi M. Health is one of the most important indicators of sustainable development. *Journal of Arak University of Medical Sciences And Health Services*. 2021;6(2):30-6. (in Persian)
5. Ghafari A, Nilofar H, Majai M. Activities of 443 knowledge-based companies in the field of health. *Monthly Medical Engineering and Laboratory Equipment*. 2018;1. (in Persian)
6. Hanafi Neiri K, Porjabali R, Babaei M. Problemology of knowledge-based development. *Program Development Research*. 2022;3(1):181-205. (in Persian)
7. Rafiei M, Jahangerdi Rad M, Sufi Karimi F. Analysis of Iran's sustainable development indicators in population and health sectors. *Journal of Environmental Health Engineering*. 2018;6(3):265-80. (in Persian)
8. Strzelecka A. The field of "public health" as a component of sustainable development—Poland compared to the European Union. *Sustainability*. 2021;13(2):1-20.

فیزیکی و دیجیتال، مدیریت هوشمند بحران ها و تهدیدات، از سلامت و پایداری محیط دانشگاهی حفاظت کرده و آن را برابر تهدیدات مختلف مقاوم خواهد ساخت. در مجموع، این رویکردهای جامع و هم افزا می توانند دانشگاه علوم پزشکی کرمان را به عنوان یک مرکز علمی پیشرو در حوزه های مختلف، از جمله آموزش، پژوهش، اقتصاد، و امنیت، تقویت کرده و بسترهای لازم برای تحقق اهداف بلندمدت آن فراهم آورند.

تشکر و قدردانی

در پایان از لطف و همکاری جناب آقای میثم عاقلی، مسئولین محترم دانشگاه علوم پزشکی کرمان و کلیه خبرگان و نخبگان حوزه سلامت که در انجام پژوهش حاضر مرا یاری رساندند. از هیئت محترم داوری مجله دانشگاه علوم پزشکی جیرفت که با ارائه نکته نظرات در سرانجام رساندن کار پژوهشی حاضر مرا راهنمایی نمودند، کمال تشکر و امتنان را بعمل می آورم.

9. Takian A, Rajaeieh G. Peace, health, and sustainable development in the Middle East. *Archives of Iranian Medicine*. 2020;23(4):23-6.
10. Agheli M, NikMenesh Sh, Rashidi H, Jalali P. Training on thesis writing and scientific article writing. Tehran: Dibagaran Book Institute; 2023. (in Persian)
11. Rigby E, Hatch M. Incorporating economic policy into a 'health-in-all-policies' agenda. *Health Affairs*. 2016;35(2):11-21.
12. Kjrgård B, Land B, Pedersen K. Health and sustainability. *Health Promotion International*. 2014;29(3):558-68.
13. Ghasemi M, Faqihi M, Alizadeh P. Requirements for achieving a knowledge-based economy at the macro level: analysis of the legal framework in Iran and providing policy recommendations. *Economic Research Journal*. 2017;18(68):99-152. (in Persian)
14. Aliabadian A, Khamsa A, Zamani Moghadam A, Hosseini Shakib M. Identifying and ranking the key factors affecting the acquisition of value based on innovation economy in knowledge-based information technology companies. *Program Development Research*. 2022;4(1):39-66. (in Persian)
15. Almawishir N, Benlaria H. Using the PLS-SEM model to measure the impact of the knowledge economy on sustainable development in the Al-Jouf region of Saudi Arabia. *Sustainability*. 2023;15(8):46-64.
16. Calabrese M, Suparaku S, Santovit S, Hysa X. Preventing and developmental factors of sustainability in healthcare organisations from the

perspective of decision makers: an exploratory factor analysis. BMC Health Services Research. 2023;23(1):797.

17. Ameri M, Zulfiqari H, Pourmanafi A. Effective requirements for providing economic security on the platform of knowledge-based production. National Security. 2022;13(47):127-56. (in Persian)

18. Anabestani A, Tavakolnia J, Arjang Z. Analysis of competitiveness components affecting the realization of urban knowledge-based economy (Kerman case study). Geographical Studies of Dry Areas. 2021;13(50):78-97. (in Persian)

19. Guderzond Chegini M. Sustainable development, indicators and policy. World Politics. 2014;4(2):216-37.

20. Al-Qahtani A, Shirazi N. What are the binding constraints for a knowledge-based economy in Qatar?. Sustainability. 2023;15(5):38-71.

21. Amini M, Etagiya N, Nowrozi Seyyed Hosseini R. Identifying the components and levels of knowledge-based economy in sports (qualitative approach). Sports Management Studies. 1399;12(60):41-60. (in Persian)

Presenting a Model of Localization of Sustainable Development Management Indicators in Knowledge-based Economy Policies in Kerman University of Medical Sciences with a Qualitative Approach

Received: 1 Aug 2024

Accepted: 9 Dec 2024

Ahmadreza Kazemi¹, Mohammadhassan Shakki^{2*}, Ali Mehdizadeh Ashrafi³, Asadollah Mehrara⁴

1. Instructor, Department of Management, Qaemshahr Branch, Islamic Azad University, Qaemshahr, Iran 2. Assistant Professor, Department of Management, Qaemshahr Branch, Islamic Azad University, Qaemshahr, Iran 3. Assistant Professor, Department of Public Administration, Firoozkoush Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran 4. Assistant Professor, Department of Management, Qaemshahr Branch, Islamic Azad University, Qaemshahr, Iran

Abstract

Introduction: In today's world, sustainable development and knowledge-based economy are considered the most important axes of society's progress. Given its pivotal role in the field of health and research, Kerman University of Medical Sciences can take effective steps towards sustainable development and strengthening the knowledge-based economy by formulating appropriate policies. Therefore, the aim is to present a model for localizing sustainable development management indicators in knowledge-based economy policies.

Materials and Methods: The present study was conducted using a qualitative approach and thematic analysis method. Data were collected through semi-structured interviews. The research population included faculty members and senior managers of Kerman University of Medical Sciences in 2022-2023, and considering the level of data saturation, 20 people were selected using the snowball sampling method. The data were analyzed using thematic analysis method and the Clark and Brown method and using MAXQDA software.

Results: The results of the interview analysis included 170 initial codes, 56 basic themes, 15 organizing themes, and 7 overarching themes, including indigenous knowledge management, technology management, community and human resources management, economic management, communication and cooperation development, policy-making management, and security and crisis management.

Conclusion: In this study, an attempt has been made to present a suitable model for Kerman University of Medical Sciences by examining the role of policy-making in this area so that it can act as a driving force, by utilizing existing capacities, for sustainable development in the region.

Keywords: Sustainable development, Knowledge-based, Kerman University of Medical Sciences

***Corresponding Author:** Assistant Professor, Department of Management, Qaemshahr Branch, Islamic Azad University, Qaemshahr, Iran.

Email: mh.shaki@qaemiau.ac.ir

Tel: +98 9111539916

Fax: -